

ნანა ლუხუტაშვილი
ტექნიკის
აკადემიური დოქტორი, ქუთაისის
სამართლის და ეკონომიკის
უნივერსიტეტის მასწავლებელი

თანამედროვე მენეჯერის პორტრეტი

ქართული თანამედროვე ეკონომიკის ასაღორძინებლად საჭირო ყველა ძირითადი ამოცანის წარმატებით გადასაჭრელად, აუცილებელია ეფექტურად იქნას გამოყენებული მისი განხორციელების მთავარი ინსტრუმენტი_მენეჯმენტი.

ცხადია, მიღწევები მენეჯმენტის სფეროში დღესდღეობით ბიზნესის სხვადასხვა მიმართულებით მრავლადა გვაქვს, რომელშიც მნიშვნელოვანი წვლილი მენეჯერებს მიუძღვით. მათ მინიჭებული აქვთ სამუშაოთა დიდი მოცულობა, რომლებსაც ისინი უზრუნველყოფენ სხვა ადამიანთა დახმარებით.

მენეჯერული საქმიანობის არსი ყოველთვის უცვლელი რჩება, იცვლება მხოლოდ მენეჯერის ფუნქციები და მისი საქმიანობის მეთოდები.

თანამედროვე გაგებით, მენეჯერი პროფესიონალი მმართველი ან ხელმძღვანელია, რომელსაც აქვს სპეციალური მომზადება და აღჭურვილია საწარმოსა თუ ფირმის

მართვის ყველა ფუნქციით, მისი მოვალეობაა ზედამხედველობა გაუწიოს ხელქვეითებს, შეაფასოს მათ მიერ შესრულებული სამუშაო, განსაზღვროს განყოფილებათა გეგმები, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უზრუნველყოს დროული და შესაბამისი ზომების გატარება, დაიცვას ბიუჯეტი და წარმართოს მუშაკთა ძალისხმევა ორგანიზაციის წინსვლაში ერთობლივი წვლილის შეტანის მიზნით.

დღესდღეობით ქართველი მენეჯერები სხვადასხვა პრობლემებს აწყდებიან, მათ შორის შეიძლება გამოვყოთ:

- სტრესები, ზეწოლა და განუსაზღვრელობა;
- ტრადიციული ფასეულობების ეროზია, რამაც მიგვიყვანა პირადი რწმენისა და ფასეულობების სერიოზულ რღვევამდე. ამიტომ თანამედროვე მენეჯერებს მოეთხოვებათ განსაზღვრონ თავიანთი ფასეულობები;
- გაჩნდა არჩევანის უფრო ფართო შესაძლებლობა. მენეჯერებს მოეთხოვებათ ზუსტად განსაზღვრონ არა

მარტო საკუთარი მიზნები, არამედ შესასრულებელი სამუშაოს მიზნები;

- ორგანიზაციული სისტემები ვერ უზრუნველყოფენ სწავლების ყველა იმ შესაძლებლობას რომელიც სჭირდება თანამედროვე ხელმძღვანელებს.
გამომდინარე აქედან, პრობლემის სწრაფად და ეფექტურად გადაწყვეტა ხდება მმართველობითი ჩვევების სულ უფრო მნიშვნელოვანი ნაწილი;
- მუდმივი ბრძოლა გასაღების ბაზრების, ენერგეტიკული რესურსებისა და მოგებისათვის აუცილებელს ხდის ახალი იდეების გენერირებისა და ცვლადი გარემოსადმი მუდმივ შეგუებადობას. ამიტომაც ხელმძღვანელები უნდა იყვნენ გამომგონებლები, მოქნილად რეაგირებდნენ სიტუაციის ტრანსფორმაციაზე;
- ტრადიციული იერარქიული ურთიერთობები რთულდება. ეფექტური

მართვის მოთხოვნები აიძულებენ მენეჯერებს გამოიყენონ გარშემომყოფებზე ზემოქმედების სხვადასხვა ფორმები, პირდაპირი ბრძანებების გამოყენების გარეშე;

- მართვის ბევრმა ტრადიციულმა სკოლამ და მეთოდმა ამოწურა თავისი შესაძლებლობები და არ პასუხობს მომავლის გამოძახილს. ამ მიზნით საჭიროა ახალი მმართველობითი ხერხები. მენეჯერები ვალდებული არიან აითვისონ უფრო თანამედროვე მიდგომები თავიანთ დაქვემდებარებულებთან მიმართებაში;
- დიდი დანახარჯები და სირთულეები დაკავშირებულია დაქირავებული მუშაკების გამოყენებასთან. ყოველ ხელმძღვანელს მოეთხოვება ადამიანური რესურსების უფრო ჭკვიანური გამოყენება.

მენეჯერებისათვის აუცილებელია ცოდნა იმისა, თუ როგორ დაეხმარონ სხვებს სწრაფად შეისწავლონ ახალი მეთოდები და აითვისონ პრაქტიკული ჩვევები.

საზოგადოებრივი წარმოების სისტემაში თანამედროვე მენეჯერი გვევლინება როგორც: მმართველი, პიროვნება, დიპლომატი, ლიდერი, აღმზრდელი, ნოვატორი.

მენეჯერი-მმართველი. მისი ფუნქცია ტრადიციულია, იგი დასაბამიდან დამახასიათებელია მენეჯერისათვის. ამ ფუნქციით მენეჯერი ხდება ძალაუფლებით აღჭურვილი პირი.

მენეჯერი-დიპლომატი. დღესდღეობით, უმაღლესი და საშუალო რგოლის მენეჯერები თავისი სამუშაო დროის მეტ ნაწილს უთმობენ ადამიანური კონტაქტების დამყარებასა და განვითარებას, საქმიანი კავშირების გაღრმავებას, გარიგებების დადებას, უთანხმოებათა აღმოფხვრას, ხელისუფლებასთან ურთიერთობების მოგვარებას, სხვადასხვაგვარ საშუამავლო საქმიანობაში მონაწილეობას, ეს კი მენეჯერისაგან მოითხოვს დიპლომატიურ თვისებებს.

მენეჯერი-ლიდერი. ლიდერის ფუნქციები ჯამდება ორი შესაკრებლით - პროფესიულ-ტექნოლოგიური და ემოციურ-პიროვნულით.

მენეჯერი-აღმზრდელი. ეჭვგარეშეა რომ ტექნიკისა და ტექნოლოგიის გართულების პროცესი მოითხოვს სპეციალისტების მუდმივ პროფესიულ გადამზადებას, ამასთან არ უნდა დავივიწყოთ პერსონალის ზნეობრივი სრულყოფაც. ისე კი უნდა ვიცოდეთ, რომ აღმზრდელობითი ხარისხი და მუშაკთა მაღალი ზნეობა განაპირობებს ეკონომიკურ პროცესს.

მენეჯერი-ნოვატორი. უნდა გვახსოვდეს, რომ შრომის ნაყოფიერება და პროდუქციის ხარისხი მნიშვნელოვნად მაღლდება პრინციპულად ახალი ტექნიკისა და ტექნოლოგიების ბაზაზე და არა მაშინ, როდესაც მუდმივად მწყობრში მოგვყავს გაცვეთილი მოწყობილობები და ეკონომიას ვაკეთებთ სიახლეების შემოღების ხარჯზე. მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესისას, ის ვინც იჩენს სიფრთხილეს ინოვაციისადმი, აღმოჩნდება «პროგრესის კუდში».

მენეჯერი-პიროვნება. მენეჯერს, როგორც პიროვნებას, ჩვეულებრივ გააჩნია საკუთარი პიროვნული

თვისებები-ქცევითი თვისებების ერთობლიობა, მაგრამ ამ თვისებებიდან ყველა როდი უწყობს ხელს მენეჯერული ფუნქციების განხორციელებას.

იდეალური მენეჯერისათვის დამახასიათებელ თვისებებს სხვადასხვა ქვეყნის თანამედროვე თეორეტიკოსები სხვადასხვაგვარად აფასებენ:

ამერიკელი ავტორები თვლიან, რომ მენეჯერი უნდა ფლობდეს ისეთ თვისებებს, როგორცაა: ლიდერობა, ინიციატივობა, გაბედულობა, წინდახედულობა, დამოუკიდებლობა, ძალაუფლების დელეგირების ცოდნა, კომუნიკაბელობა, რისკისადმი მზადყოფნა, სტრესისადმი წინააღმდეგობა, წარმოსახვის უნარი.

ინგლისელი ავტორების ჩამონათვალის მიხედვით, მენეჯერს უნდა ჰქონდეს: ძალაუფლების დელეგირების ცოდნა, კომუნიკაბელობა, მოსმენის კულტურა, ავტორიტეტულობა, კომპეტენტურობა, პატიოსნება, მეგობრულობა, მტკიცე ხასიათი, შეუპოვრობა, იუმორის გრძნობა, მუყაირათობა, სპეციალობის ცოდნა, გულღიობა.

იაპონურ ბიზნესში პრიორიტეტულია ხელმძღვანელის ,

დაქვემდებარებულისადმი «ადამიანური მიდგომა».

საინტერესოა მიდგომა მენეჯერთა საქმიანი და პიროვნული მახასიათებლებისადმი საფრანგეთში. ფირმა «კორჟეჟ»-ის კვლევითი ჯგუფის მიერ ჩატარებულ გამოკითხვაზე - «რა არის ყველაზე მნიშვნელოვანი კარგი მენეჯერისათვის?», პასუხები განაწილდა შემდეგნაირად:

	საფრანგეთი (%)	საქართველო (%)
გარეგნულობა	1	8,3
ავტორიტეტი	4	16,7
ტექნიკური კომპეტენტურობა	8	11,2
ცხოვრებისეული გამოცდილება	10	8,3
არაორდინალური ურობა	36	5,5
«ღვთის ნიჭი»	41	50

ანალოგიური გამოკითხვა ჩატარებული იქნა ჩვენს მიერაც. გამოკითხული იქნა 500 სხვადასხვა რგოლის მენეჯერი დასავლეთ

საქართველოს სხვადასხვა ქალაქებსა და რაიონებში: ქუთაისი, წყალტუბო, ჩხოროწყუ , ზუგდიდი, ბაღდათი, აბაშა, ფოთი. აქედან 302 ქალი და 198 მამაკაცია. გამოკითხვის შედეგები მოცემულია ცხრილიში.

როგორც ცხრილიდან ჩანს ყველაზე მეტი პროცენტული მაჩვენებელი მოდის «ღვთის ნიჭზე», რომელშიც იგულისხმება მენეჯერის ადამიანებთან ურთიერთობის უნარი და ჩვევები. სწორედ, ამასთან დაკავშირებით, ბიზნესის წრეებში ისეთი ავტორიტეტი, როგორცაა ლი იაკოვა წერს-»ყველა სამეურნეო ოპერაცია საბოლოო ანგარიშით შეიძლება დავიყვანოთ სამ სიტყვამდე: ხალხი, პროდუქტი, მოგება. პირველ ადგილზე არიან ადამიანები. თუ თქვენ არ გყავთ საიმედო გუნდი, მაშინ დანარჩენი ფაქტორებით ცოტას გაკეთება თუ შეიძლება.» ამიტომაც მენეჯმენტში მთავარია ადამიანებთან მუშაობის ცოდნა, ის რომ მივაღწიოთ მათ დაინტერესებას მუდმივად აამაღლონ შრომისნაყოფიერება და ფირმის მოგება. დიდი მნიშვნელობა ენიჭება რიგითი თანამშრომლებისათვის საწარმოს მართვაში მონაწილეობის მიღების უფლების მინიჭებას. მენეჯერი

შეგვიძლია შევადაროთ მანქანის მძღოლს გადატენილ გზადკეცილზე, რომელიც იძულებულია გამოიყენოს უმცირესი შესაძლებლობანი წინ წასასვლელად.